

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul, Odobescu Ghenadie, în numele succesorului părții vătămate, Melnic Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe

Nichiforeac Nicolae Xxxxx, născut la Xxxxx, originar și domiciliat s. Xxxxx r-nul Xxxxx;

și

Statnic Cătălin Xxxxx, născut la Xxxxx, originar și domiciliat s. Xxxxx r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță:* 16.06.2017-22.06.2017
2. *instanța de apel:* 26.07.2017-08.11.2017
3. *instanța de recurs:* 29.01.2018 - 28.02.2018

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Fălești din 22 iunie 2017, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Nichiforeac Nicolae Xxxxx și Statnic Cătălin Xxxxx, au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, la câte 6 ani 8 luni închisoare, fiecare, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru minori.

Acțiunea civilă înaintată de Melnic V. a fost admisă integral, încasându-se în mod solidar de la Nichiforeac N. și Statnic C., în beneficiul acesteia suma de 30.000 lei, cu titlu de compensație pentru prejudiciul material, suma de 4.000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare și a câte 25.000 lei de la fiecare, cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Nichiforeac N. și Statnic C., de comun acord, la data de 30 aprilie 2017, în jurul orei 23:30, aflându-se pe stadionul sportiv al Gimnaziului satului Xxxxx, intenționat, urmărind scopul de omor al unei persoane, în urma unor relații ostile apărute spontan, i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și cu picioarele, preponderent în regiunea capului, victimei Melnic Vasili, pricinuindu-i ultimului, conform raportului de expertiză judiciară nr. 56 din data de 01.05.2017,

leziuni corporale grave periculoase pentru viață, care în scurt timp după cauzarea lor, a decedat la fața locului.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpaților Nichiforeac N. și Statnic C., a fost calificată de drept în baza art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal și anume –*omorul unei persoane, săvârșit de două persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Inculpatul Nichiforeac N., prin care a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde.

3.2 Avocatul Dzikovschi O. în numele inculpatului Statnic C., prin care a solicitat stabilirea în privința ultimului a unei pedepse mai blânde.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- inculpatul Statnic C. este minor, iar conform art. 79 Cod penal, săvârșirea infracțiunii în timpul minoratului este o circumstanță excepțională și conform art. 76 alin. (1) lit. a) Cod penal, săvârșirea infracțiunii de către un minor, se consideră circumstanță atenuantă;

- inculpatul Statnic C. este pentru prima dată pe banca acuzaților, la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu se află la evidență la medicului narcolog și psihiatru, este un copil orfan de la vârsta de 11 luni, de la naștere se află sub tutela bunicii sale, a conștientizat caracterul prejudiciabil al faptei sale, este bolnav de la naștere de boală cardiovasculară și se află la evidență la medic;

- Statnic C. a solicitat examinarea cauzei penale în baza probelor acumulate pe parcursul urmăririi penale, sincer se căiește în cele săvârșite, îi pare rău de cele întâmplate, deoarece a mers la propunerea lui Nichiforeac N. ca să caute partea vătămată Melnic V., ajungând la locul săvârșirii infracțiunii Nichiforeac N. a început a lovi preponderent cu picioarele peste capul părții vătămate, iar Statnic C. a aplicat numai câteva lovituri cu picioarele în regiunea abdomenului, dar nu deasupra capului. Cu atât mai mult îi pare rău de cele întâmplate, deoarece nu și-a dat seama, că în rezultatul acțiunilor întreprinse față de partea vătămată ultima va deceda și nu a avut intenția să-l omoare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, au fost admise apelurile declarate, fiind casată sentința parțial, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nichiforeac N. și Statnic C., au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală și art. 79 Cod penal, la câte 6 ani închisoare, fiecare, cu executare în penitenciar de tip închis pentru minori. În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat, că în rezultatul audierii inculpaților Nichiforeac N. și Statnic C., și cercetării bazei probante administrate la faza urmăririi penale, instanța de fond corect a constatat vinovăția acestora în comiterea infracțiunii de omor al unei persoane, săvârșit de două

persoane, acțiuni care corect au fost încadrate la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, fapt ce determină legalitatea sentinței în această latură.

În viziunea instanței de apel, necătând la faptul, că instanța de fond corect a dat apreciere probelor care confirmă vinovăția lui Nichiforeac N. și Statnic C., sentința în cauză urmează a fi casată în latura pedepsei, deoarece deși instanța de fond a indicat că ține cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, prin stabilirea pedepsei cu închisoare cu aplicarea prevederilor art. 364 alin. (8) Cod procedură penală, nu a acordat deplină eficiența principiilor generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2), cât și prevederilor art. 75 Cod penal, incorect individualizând pedeapsa ce urmează a fi aplicată inculpaților.

Instanța de apel a menționat, că la stabilirea și individualizarea pedepsei instanța de fond corect a luat în considerație gravitatea infracțiunii, motivul comiterii acesteia care a fost răzbunarea, de faptul că la locul de trai inculpatul Nichiforeac N. se caracterizează pozitiv, nu a manifestat agresivitate față de colegi, este muncitor, este receptiv la apelurile colegilor și profesorilor, nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, nu are antecedente penale, în ședința de judecată a conștientizat caracterul prejudiciabil al faptei sale, s-a căit și a manifestat regret profund față de fapta săvârșită. În calitate de circumstanță atenuantă instanța de fond a reținut căința sinceră, iar circumstanțe agravante, nu s-au constatat în acțiunile inculpatului Nichiforeac N.

La fel și în privința inculpatului Statnic C., instanța de apel a reținut că instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii, motivul comiterii acesteia care a fost răzbunarea, faptul că la de trai se caracterizează pozitiv, are caracter liniștit, locuiește cu tutorele, părinții fiind decedați, nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, nu are antecedente penale, în ședința de judecată a conștientizat caracterul prejudiciabil al faptei sale, s-a căit și a manifestat regret profund față de fapta săvârșită. În calitate de circumstanță atenuantă, instanța de fond, la fel a reținut căința sinceră, iar careva circumstanțe agravante nu s-au constatat în acțiunile inculpatului Statnic C.

Totodată, instanța de apel a indicat și faptul, că deși instanța de fond în calitate de circumstanță atenuantă a constatat în privința ambilor inculpați comiterea infracțiunii de către minor, totuși la stabilirea și individualizarea pedepsei nu a ținut cont și nu a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru a stabili inculpaților minori o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege (art. 79 Cod penal), or, ținând cont de faptul că minoratul este o circumstanță atenuantă excepțională, față de minori urmează obligatoriu a aplica prevederile art. 79 Cod penal.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpaților a ținut cont de prevederile art. 364¹ Cod procedură penală, de faptul că inculpații sunt minori, circumstanță pe care instanța de apel a apreciat-o ca atenuantă excepțională și conducându-se de prevederile art. 79 Cod penal, a stabilit acestora pedeapsă cu închisoare sub limita minimă prevăzută de legea penală pe un termen

de 6 ani pentru fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru minori.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Odobescu G. în numele succesorului părții vătămate Melnic V., prin care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă mai aspră.

În motivarea recursului invocă:

- sumele ce urmau a fi încasate din contul inculpaților, până în prezent nu au fost achitate succesorului părții vătămate;

- instanța a lăsat fără apreciere circumstanța agravantă, provocarea prin infracțiune a unor urmări grave;

- instanța de apel a aplicat o pedeapsă prea blândă, care nu poate fi considerată echitabilă cu fapta ce a dus la decesul lui Melnic V.;

- instanța a menționat că răzbunarea a fost motivul comiterii infracțiunii, însă nu a constatat circumstanțe agravante.

În drept, autorul recursului îl întemeiază în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând de a respinge prezentul recurs ca inadmisibil. În argumentele invocate de către recurent nu sunt indicate concrete erori de drept, iar instanțele de fond au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind aplicarea pedepsei inculpatului în strictă conformitate cu prevederile art. 61, 75, 79 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală. Circumstanțele cauzei denotă faptul, că instanța de apel și-a motivat soluția ținând cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei, precum și criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele cauzei ce atenuază răspunderea și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

În continuare, Colegiul penal relevă că, potrivit textului recursului declarat de către avocatul Odobescu G. în numele succesorului părții vătămate, titularul acestuia invocă de drept temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Din textul recursului, Colegiul atestă, că autorul nu contestă starea de fapt stabilită de către instanțele de fond și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, din care considerente nu se va expune referitor la aceste aspecte, însă recurentul își exprimă dezacordul cu hotărârea instanței de apel prin care inculpaților le-a fost stabilită pedeapsă a câte 6 ani închisoare, fiecare, cu executare în penitenciar de tip închis pentru minori, considerând de fapt că nu a fost individualizată corect pedeapsa și aceasta este prea blândă.

Analizând temeiul invocat pentru recurs, în raport cu circumstanțele și materialele cauzei, Colegiului penal consideră, că în prezenta speța nu este incident cazurilor de casare, deoarece instanța de apel și-a motivat întemeiat soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei inculpaților, stabilite conform sancțiunii articolului imputat acestora, ținând cont și de dispozițiile art. 70, 79 Cod penal, precum și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, respectiv alegațiile invocate de recurent privitor la prezența temeiului pentru recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, nu sânt incidente pentru desființarea hotărârii instanței de apel și vor fi analizate sub aspectul prezenței temeiului pentru recurs prevăzut la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Prin urmare, cu privire la temeiul pentru recurs semnalat de recurent și prevăzut la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal remarcă, că în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

În același rând, Colegiul penal reține și prevederile art. 75 Cod penal, potrivit cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții

drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul statuează că pedeapsa este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Așa cum rezultă din lucrările dosarului, inculpații au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, cauza fiind examinată în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, în acest caz, trebuie luate în vedere, în egală măsură persoana inculpaților și respectiv, reeducarea și reintegrarea lor socială, cât și dimensiunea fenomenului infracțional, și așteptările societății față de mecanismul justiției penale, pentru a realiza o proporționalitate reală între aceste aspecte.

Sanctiunea art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de la 15 la 20 de ani, sau cu detențiune pe viață, care potrivit alin. 16 alin. (6) Cod penal, se atribuie la infracțiuni excepțional de grave, fiind comisă în perioadă de minorat.

Lecturând hotărârea instanței de apel, Colegiul atestă, că s-a ținut cont de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia care a fost răzbunarea, de faptul că la locul de trai inculpații se caracterizează pozitiv, Statnic C. are caracter liniștit, locuiește cu tutorele, părinții fiind decedați, iar Nichiforeac N. este muncitor, nu a manifestat agresivitate față de colegi, este receptiv la apelurile colegilor și profesorilor, inculpații nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, nu au fost atrași la răspundere penală, în ședința de judecată au conștientizat caracterul prejudiciabil al faptelor comise, s-au căit și au manifestat regret profund, față de fapta săvârșită. În calitate de circumstanță atenuantă a fost stabilită – circumstanțe atenuante au fost stabilite –săvârșirea infracțiunii de către un minor și căința sinceră, iar circumstanțe agravante nu au fost constatate. De asemenea, circumstanța atenuantă – săvârșirea infracțiunii de către minor a fost considerată și ca circumstanță excepțională.

Având ca temei alin. (3) art. 71 Cod penal, detențiunea pe viață nu poate fi aplicată minorilor, iar potrivit alin. (3) art. 70 Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate, astfel, maximul pedepsei va constitui 10 ani închisoare.

Totodată, dat fiind faptul că minorii au acceptat judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în baza art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, limita maximă de 10 ani, a fost redusă cu 1/3, iar prin aplicarea prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, inculpații au beneficiat de reducerea pedepsei sub limita minimă.

Astfel, Colegiul penal reține, că instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpaților minori Nichiforeac N. și Statnic C., de câte 6 ani închisoare, pentru fiecare, a respectat art. 70 alin. (3) Cod penal și prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, stabilind corect termenul pedepsei cu închisoare inculpaților, aplicând toate reducerile prevăzute de lege din limita maximă a pedepsei incriminate acestora, fără a depăși limita minimă prevăzute de lege.

Cât privește alegațiile invocate în recurs de către avocatul Odobescu G. în numele succesorului părții vătămate Melnic V., precum că instanța a lăsat fără apreciere circumstanța agravantă, provocarea prin infracțiune a unor urmări grave și a menționat că răzburarea a fost motivul comiterii infracțiunii, însă nu a constatat circumstanțe agravante, Colegiul penal reține, că conform rechizitoriului, se atestă că în privința lui Nichiforeac N. și Statnic C. nu au fost constatate careva circumstanțe agravante (f.d. 170-171 v. II), or conform pct. 6 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

Cu referire la un alt motiv de critică din recursul avocatului prin care menționează, că sumele ce urmau a fi încasate din contul inculpaților, până în prezent nu au fost achitate succesorului părții vătămate, instanța de recurs consideră, că împrejurarea în cauză nu este suficientă pentru a răsturna soluția instanței de apel, deoarece această instanță a aplicat inculpaților o pedeapsă echitabilă și conformă prevederilor legale, luând în considerație toate criteriile generale de individualizare a pedepsei.

Având în vedere conglomeratul împrejurărilor speței, în opinia instanței de recurs, pedeapsa de câte 6 ani închisoare pentru fiecare inculpat și modalitatea de executare a acesteia stabilită în sarcina lui Nichiforeac N. și Statnic C., a fost individualizată corect și în așa fel încât aceștia să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Față de cele ce preced, Colegiul penal consideră că pedeapsa individualizată de instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului

prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare a inculpaților, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și a altor persoane.

Din acest punct de vedere se conchide, că de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept semnalată și prevăzută în pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deci, nu persistă temei de casare a soluției adoptate de instanța de apel, iar pedeapsa stabilită inculpaților a fost aplicată în limitele legii, din care considerente se dispune inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul, Odobescu Ghenadie, în numele succesorului părții vătămate, Melnic Valentina, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) CPP, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul, Odobescu Ghenadie, în numele succesorului părții vătămate, Melnic Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Nichiforeac Nicolae Xxxxx** și **Statnic Cătălin Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 28 martie 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie